

SPROGNOTER for mindrebemidlede

Emne: **SKRIFTLIG FORMULERING**

version opd/prt 2011-09-07

Teori:

FORMULERING (jf. FORM; jf. særskilt papir) – (jf. FREMSTILLING; dvs. organisering af tekstens indhold)

Når ord i en tekst bruges i en bestemt rækkefølge (ordfølge) kan man sige at de udtrykker en bestemt betydning, mening eller tankegang. For at de skal kunne det – og for at andre evt skal kunne forstå dem – så må ordfølgen rette sig efter hvilken opbygning danske sætninger normalt følger, efter hvilke ord og vendinger danskere normalt bruger til at udtrykke bestemte tanker og efter hvordan danskerne normalt opfatter sammenhængen mellem ord og sætninger som udtryk for bestemte tankegange.

FORMULERINGSFEJL (ell. mangler) opstår når man afviger fra den grammatiske, leksikalske eller logiske *struktur*, eller man bryder *normer* for sædvanlig sprogbrug i tilbagevendende situationer og almene funktioner.

Formuleringsfejl kan være:

- (1) **KONSTRUKTIONSFEJL**, dvs. vedr. sætnings- og ordforbindelsesopbygning,
- (2) **STILFEJL** (i bred forstand), dvs. vedr. valg af ord og vendinger,
- (3) **MENINGSFEJL** (i bred forstand), dvs. vedr. betydninger, informationer og tankegang.

Meningsfejl kan være:

Præcisionsfejl, dvs. vedr. afgrænsning af betydningen af ord og udtryk,

Specifikationsfejl, dvs. vedr. entydigheden af ord og udtryk,

Kohæsiionsfejl, [jf. SPROGNOTE om Kohæsion og Kohærens] dvs. vedr. sammenbindingen af ord, udtryk og sætninger.

Meningsfejl kan give sig udslag i:

SLUDDER, dvs. noget der er usandt (informationer),

VRØVL, dvs. noget der ulogisk (tankegang),

VÅS, dvs. noget der meningsløst (kombination af betydninger).

KRAV TIL SKRIFTLIG FORMULERING:

(A) Teksten er *fri for* formelle fejl og formuleringsfejl.

(B) Formuleringen er tilpasset de(n) aktuelle modtager(e); dvs. at den overholder gældende *normer* for sædvanlig sprogbrug i tilbagevendende situationer og almene funktioner.

Opfyldelsen af krav (b) medfører *tilpasning* i forhold til

(a) en bestemt gruppe af mennesker med bestemte forudsætninger (emnekendskab, begavelse, verdensbillede),

samt tilpasning af de enkelte informationer

(b) med henblik på relevans

og

(c) med henblik på emnets natur (konkret ell. abstrakt, praktisk eller teoretisk, simpelt eller kompliceret).

I almindelighed bør man *undgå* disse typer af sprog (BEM: sprogbrug):

KANCELLISPROG: meget formelt og højtideligt, ofte institutionaliseret, sprogbrug der normalt er både præcist, specifikt, kohæsitivt og kohærent, men sommetider indeholder ord som ikke ofte bruges af almindelige mennesker i daglig tale.

“INDIANER”-sprog: sprogbrug der er karakteristisk for bestemte grupper af mennesker med den psykologiske virkning at gruppen holdes sammen.

“HOKUS POKUS”-sprog: sprogbrug der har en psykologisk virkning uden at de involverede personer har nogen klar opfattelse af udtrykkenes betydning men blot oplever en magisk virkning.

samt i *studiesammenhæng* bør man *undgå*:

ESSAY-SPROG: sprogbrug der i højere grad giver udtryk for spredte overvejelser og meninger, og mindre for dokumentation og logisk tankegang.

Typerne kan forekomme samtidigt i bestemte sammenhænge.

